

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 158

van **JAN BERTELS**

datum: 17 december 2014

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Onderwijs - Aanpak niet-verbale leerstoornissen

Op 6 oktober 2014 verscheen in het Leuvens studentenweekblad Veto een scherpe lezersbrief van een student met NLD (Non-verbal Learning Disorder) die aangaf zich te hebben geheroriënteerd omdat de opleiding weigerde redelijke aanpassingen voor een vak toe te kennen. Een korte rondvraag leert dat dit een structurele praktijk is binnen zowel sommige instellingen hoger onderwijs als binnen delen van het leerplichtonderwijs.

NLD of VSLD (Visuospatial Learning Disorder) is een niet-verbale neuropsychologische leerstoornis die o.a. tot uiting komt in het moeilijker kunnen leggen van verbanden, moeilijkheden zich te oriënteren, of in een houterige motoriek. In Vlaanderen zouden minstens 15.000 jongeren aan deze diagnose beantwoorden. Qua kenmerken en implicaties is er zowel een overlap met ASS (Autismespectrumstoornissen) als met leerstoornissen zoals dyscalculie en dysorthografie.

Waar de hiervoor genoemde types van handicap nergens in Vlaanderen betwist worden, is de classificatie van NLD als stoornis binnen het spectrum handicap voorwerp van wetenschappelijk debat. Tegenstanders wijzen op de niet-opname in de DSM V (de classificatie van persoonlijkheidsstoornissen door de APA, de American Psychiatric Association) en de sterke overlap qua kenmerken van NLD met andere stoornissen, wat hen doet besluiten dat er onvoldoende unieke elementen zijn. Voorstanders houden er een andere mening op na en in Vlaanderen worden al enkele decennia attesten door psychiaters en orthopedagogen uitgeschreven voor NLD, soms vergezeld van een ander attest.

Deze vraag betreft de implicaties van deze wetenschappelijke discussie op de Vlaamse beleidsdomeinen, in het bijzonder op het domein Onderwijs. De impact van de persoonskenmerken die eigen zijn aan zowel NLD als ASS en andere leerstoornissen staan niet ter discussie. Het probleem is het label dat eraan gegeven wordt: personen met ASS of een leerstoornis zullen bijvoorbeeld in alle scholen en aan alle instellingen hoger onderwijs redelijke aanpassingen kunnen verwerven om de impact van deze handicap te compenseren en de gelijkheid van kansen te waarborgen. Een persoon met NLD niet: hij moet het geluk hebben aan een onderwijsinstelling te studeren die de stoornis wel erkent. Hierin schuilt een ongelijke behandeling van gelijkaardige gevallen, en bijgevolg een groot risico op discriminatie.

Via het M-decreet werd in 2013 wat het leerplichtonderwijs betreft een oplossing voor deze situatie aangereikt door te opteren voor handelingsgerichte diagnostiek die ondersteuning op basis van specifieke behoeften bij het uitvoeren van activiteiten

mogelijk maakt. Vlaanderen lijkt bijgevolg de beweging te maken richting uitvoering van de VN-Conventie inzake de Rechten van Personen met een Handicap, die door Vlaanderen in 2009 geratificeerd werd. Daarin wordt het recht op redelijke aanpassingen (en de gelijkstelling van een weigering van de redelijke aanpassing aan discriminatie) niet gekoppeld aan een specifieke diagnose maar aan een specifieke handicapsituatie.

1. Hoe staat de minister tegenover de analyse dat er op dit moment binnen het onderwijs een moeilijk te verantwoorden ongelijke behandeling bestaat ten aanzien van personen die in de feiten zeer gelijkaardige moeilijkheden ondervinden? Welke oplossingen overweegt ze?
2. Hoeveel incidenten zijn er bekend binnen het departement Onderwijs inzake het weigeren van redelijke aanpassingen binnen het hoger onderwijs? Hoe verhouden deze cijfers zich tot de meldingen uit het leerplichtonderwijs?
3. Het ingetrokken besluit van de Vlaamse Regering betreffende de registratie van studenten met functiebeperkingen van 18 juli 2014 (<https://www.stradalex.com/STAATSBLAD/view.php?filename=2014%252F10%252F30%252F20140365532.html>) voorzag in artikel 5 in een serie bepalingen omtrent registratie die de discussie over NLD in het hoger onderwijs eveneens naar het verleden had moeten verwijzen.

Plant de minister een vervanging van deze bepaling om de gelijke behandeling van studenten binnen Vlaanderen te waarborgen of is de ratificatie van de VN-conventie ter invulling van de rechten van personen met een handicap voldoende als juridisch kader om deze gelijke behandeling te verankeren? Zo ja, welke maatregelen zijn er mogelijk om dit in de praktijk te brengen?

ANTWOORD

op vraag nr. 158 van 17 december 2014

van **JAN BERTELS**

1. In het Vlaams hoger onderwijs hebben volgens artikel II.276, §3 studenten met functiebeperkingen recht op redelijke aanpassingen. Studenten met functiebeperkingen zijn, volgens hetzelfde artikel, 'studenten met langdurige fysieke, mentale of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met andere studenten te participeren aan het hoger onderwijs. Deze definitie is identiek aan de definitie van handicap die gehanteerd wordt in het VN-verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap.
Een hogeschool of een universiteit kan een redelijke aanpassing weigeren, maar moet die weigering motiveren door aan te tonen, hetzij dat de redelijke aanpassing een disproportionele belasting voor de instelling betekent, hetzij dat de student omwille van zijn of haar beperking de essentiële leerresultaten van de opleiding niet kan bereiken.
Hoe de universiteiten en hogescholen deze algemene definitie van functiebeperkingen verder concreet invullen, behoort tot de autonomie van de instellingen. Dit kan inderdaad in theorie tot gevolg hebben dat een instelling een specifieke beperking, zoals in dit concrete geval de Non-verbal Learning Disorder, niet erkent als functiebeperking en een andere instelling dat wel zal doen.
Artikel II.221 van de codex Hoger Onderwijs voorziet wel in de verplichting voor een instelling om een interne beroepsprocedure te voorzien zodat bij weigering van redelijke aanpassingen de student in beroep kan gaan. Dit beroep wordt behandeld door personen die onafhankelijk zijn van de partijen en die niet rechtstreeks betrokken waren bij de beslissing tot weigering. De beroepsprocedure dient ook binnen een redelijke termijn te leiden tot een gemotiveerde beslissing die bindend is voor iedereen binnen de instelling.
Indien er na deze beroepsprocedure nog steeds geen vergelijk gevonden is tussen de partijen, kan de student volgens de huidige Vlaamse en federale regelgeving steeds contact opnemen met het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding voor eventuele bemiddeling of kan hij, al dan niet met behulp van het voornoemde centrum, de kwestie aanhangig maken bij de bevoegde rechtbank en de instelling aanklagen wegens discriminatie.
In ultimo behoort de beoordeling van de redelijkheid van een aanpassing dus bij de rechtbank, die haar uitspraak doet op basis van de vigerende wetgeving.
Dit regelgevend kader voor redelijke aanpassingen is ingevoerd op 23 april 2013. Of het voldoende zal zijn om de problemen rond redelijke aanpassingen effectief op te lossen zal moeten blijken. Ik ben zeker bereid om te praten over verdere verfijning van dit regelgevend kader, mocht blijken dat het onvoldoende is om in het kader van functiebeperkingen gelijke behandeling van studenten te garanderen.
2. Het departement onderwijs houdt geen cijfers bij inzake het toekennen of weigeren van redelijke aanpassingen in het hoger onderwijs.
3. Het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2014 betreffende de registratie van studenten met functiebeperkingen was opgesteld in het kader van de allocatie van financiële middelen voor het Aanmoedigingsfonds.
Doordat de middelen van het Aanmoedigingsfonds bij de werkmiddelen werden gevoegd en de administratieve verplichtingen die gepaard gingen met de allocatie

van die middelen werden opgeheven, had het BVR van 18 juli 2014 in zijn huidige vorm geen reden van bestaan meer.

Ik ben bereid tot een verdere dialoog met de instellingen rond hun beleid ten aanzien van studenten met functiebeperkingen.